

IZHAJA VSAKI DAN

Indi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične števe se prodajajo po 3 nč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabržini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe po 5 nč. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinske in obrtne oglase po 8 st. mm, esmrtoice, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za vse leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnilne naročnine, se uprava ne ozira.

Naročnina na nedeljsko izdajo „EDINOSTI“ stane: celoletno K 5.20, pol leta 2.60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo.

Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom).

Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik konsorcijski lista „Edinost“, - Natisnila tiskarna konsorcijski lista „Edinost“ v Trstu, ul. Giorgio Galatti št. 18.

Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI.

Cesar na letovišču.

DUNAJ 9. — Cesar se poda, kakor je sedaj definitivno določeno, dne 12. julija ob 8. uri zjutraj v Ist, kamor dospe ob 1. uri 40 min. pop.

Audijenca pri cesarju.

DUNAJ 9. — Cesar je danes vsprejel novimenovalnega arabskega vojaškega atašeja.

DUNAJ 9. — Cesar je ob 1. uri pop. vsprejel v nastopni audijenci novimenovalnega bolgarskega izrednega odposlanca Ivana Gešova. Gešov je cesarju izročil svoje poverljivo pismo.

Prestolonaslednik Fran Ferdinand.

DUNAJ 9. Nadvojvoda Fran Ferdinand je danes ob 4. uri 50 min. popoldne s sooprogo odpotoval v Sinaio, kjer poseti romunsko kraljevo dvojico.

Državni zbor.

DUNAJ 9. — Današnja seja je bila z ozirom na višča se pogajanja takoj po otvoritvi zaključena. Prihodnja seja bo v torek 13. t. m.

Svet državnih železnico.

DUNAJ 9. — Danes popoldne je imel novimenovalni svet državnih železnico svojo prvo seja. Predsedoval je železniški minister Wrba.

† **Bivši ministerski predsed. Badeni.**

LVOV 9. Bivšega ministerskega predsednika grofa Kazimira Badenija je blizu postaje Krasne zadela kap, ko se je vozil na svoje posestvo Dvok. Badeni je kmalu potem umrl.

Ogrska.

BUDIMPEŠTA 9. — Izvrševalni odbor stranke neodvisnosti je imel danes popoldne konferenco, na kateri je bilo dogovorjeno, da se konferenci stranke, sklicani za danes popoldne stavi sledeči predlog: — Posl. Bakonyi predloži na jutrišnji seji, ko se predstavi vlade, sklepni predlog, ki se glasi: Stranka neodvisnosti vsprejema imenovanje vlade na znanje, v nadi, da se na jesen reši kriza ustavnim putem po načelih večine. — Na današnji konferenci predloži Košut resolucijo v kateri se povdarja, da vzdržuje stranka neodvisnosti svoj program in svoje načelno stališče v bančnem vprašanju popolnoma brez vsake spremembe in da bo podpirala le vlado, ki stori takoj vse potrebno za ustanovitev banke.

Velika tatvina na dunajski pošti.

DUNAJ 9. Na poštne in brznojavne uradu na Minoritnem trgu je bil danes ukraden iz škrinje, ki je ležala na mizi vsakokratnega službojučega uradnika, znesek 190.000 K. Storilec je gobegnil brez sledu.

Slavnost v Poltavi.

POLTAVA 9. Car Nikolaj, veliki knezi in ministerski predsednik Stolipin so danes dospeli semkaj, da se udeležijo Poltavske slavnosti.

PETROGRAD 9. Povedom jutranje 200-letnice bitke pri Poltavi se je vršila danes v prestolnici slavnost v spomin Petra Velikega. O tej priliki se je položil temeljni kamen za nov most preko Neve, ki bo nosil ime Petra Velikega.

Francoska zbornica za znižanje carinskih tarif.

PARIZ 9. Zbornica je sprejela s 548 proti 11 glasovom predlog Jauressa, za kojega ata se izjavila vlada in carinski odsek in v katerem se vlado pozivlja, da ima delovati na sklicanje mednarodne konference vseh intere-

siranih držav glede postopnega in istodobnega udržanja vseh carinskih tarif.

† General Gallifet.

PARIZ 9. Umrli je sinoči ob 10^{1/2} uri bivši vojni minister Gallifet.

Socialisti proti carju Nikolaju.

PARIZ 9. Stranka združenih socialistov je pod naslovom „Proti rdečemu carju“ priobčila v „Humanité“ progla, v katerem najo- ojastrje protestira proti predstoječemu obisku carja v Cherbougu.

TURČIJA.

CARIGRAD 9. — Admiral Gamble je predložil porti načrt preosnove turške mornarice, za kar zahteva 350.000 turških funtov. Ker je ta svota prevelika, da se stavi v proračun enega leta, se ista razdeli na več let, letos se naznači 160.000 turških funtov.

CARIGRAD 9. List „Sabah“ poroča, da obišče turška flota, ki se v ponedeljek poda na pet-tedno vežbeno vožnjo, tudi angleško brodoge v Malti, kjer se bodo vršile regate.

Žrtve pokolja v Adani.

CARIGRAD 9. Neki armenski poslanec turškega parlamenta, ki se je pravkar vrnil iz Adane, je o tamošnjem pokolju izjavil: Uradni podatki o žrtvah so povsem krivi. — Poginilo je pravzaprav skupno 19.400 kristijanov, od teh 17.790 Armencev in le 608 mohamedancev. Istotako je bilo krščanskih hiš uničenih šestkrat več nego mohamedanskih. Vojno sodišče v Adani deluje zelo pristransko. Obsojuje na smrt znane stare mohamedanske zločince, ki so že prej zaslužili to kazen radi drugih zločinov, samo da pokaže svetu koliko številni mohamedancev je bilo radi pokolja obsojenih na smrt. Adanski armenski metropolit je obsojen na dosmrtno ječo popolnoma po nedolžnem, ker ni sploh za časa pokolja bil navzoč v Adani.

CARIGRAD 9. — Turčija zahteva, da Rusija odpozove svoje čete od turško-perzijske meje.

REVOLUCIJA V PERZIJI.

TEHERAN 9. Revolucijonarji omagujejo na vsej črti. Šahova armada je popolnoma premagana in razkropljena. Cela dežela bo kmalu v rokah revolucijonarjev. Šahov položaj je brezupen.

Rusko posredovanje.

TEHERAN 9. — „Korespondenčni biro“ doznaje, da se je še-le včeraj zjutraj izkrcalo 2000 ruskih vojakov z eno baterijo v Enasli. Pričakuje pa se še novih čet. Šah je dobil ob vesti izkrcanja ruskih čet nove nade, ker se nadeja, da mu Rusi pomorejo proti revolucijonarjem. Rusi ne bodo pomagali šahu.

PETROGRAD 9. Vest, da bodo ruske čete pomagale šahu proti revolucijonarjem, ne odgovarja resnici. Rusija je izkrcala svoje čete v Perziji le, da varuje tam življenje in imetje svojih podanikov in da vzpostavi v onem delu dežele, ki spada v njeno interesno sfero, red in mir.

BOLGARIJA.

Kronanje bolgarskega kralja.

SOFIJA 9. Kronanje kralja Ferdinanda se bo vršilo še-le prihodnje leto.

Bolgarsko posojilo.

PARIZ 9. — Bolgarska vlada se pogaja z nekimi tukajšnjimi bankami glede najetja večjega posojila.

Vest o tajni vojni pogodbi med Avstrijo in Bolgarijo ni resnična.

PETROGRAD 9. „Novoje Vremja“ doznaje iz bolgarskega vira, da vest o tajni

vojni zvezi med Bolgarijo in Avstrijo ne odgovarja resnici.

K parlamentarnemu položaju.

Konferenca načelnikov klubov.

DUNAJ 9. Popoludne se je vršila konferenca načelnikov klubov, na kateri se je razpravljalo o umaknjenju nujnih predlogov. Konferenca je zvršila s tem, da je izvolila odsek šestih členov, obatože iz posl. Glom-binskega, Luegerja, Sylvestra in treh členov obstrukcijskih strank. Ta odsek ima nalogo, da nadaljuje pogajanja.

Bienenrth je lagal!

DUNAJ 9. Na podlagi nekega izdanega komunikeja so se sestali po današnji zbornični seji zaupniki slovanskih obstrukcijskih strank na posvetovanje, kjer so ugotovili, da uradno poročilo ministerskega predsednika o njegovi včerajšnji razpravi z zaupniki v glavnih točkah ne odgovarja resnici.

Dr. Šusteršič in ministerski predsednik baron Bienenrth očitata eden drugemu neresnico.

DUNAJ 9. Na današnji konferenci klubovih načelnikov poslanske zbornice je trdil poslanec Šusteršič, da oficijelen popis o toku pogovora, ki so ga imeli včeraj popoldne zastopniki čeških agrarcev in slovanskega kluba z ministerskim predsednikom ne odgovarja v vseh točkah dejstvu. Posebno se ni stavilo političnih in narodno-političnih zahtev. Temu nasproti treba povdariti, da odgovarja podvomljeno avtentično naznanilo natančno in brez praznoti toliko v celoti, kolikor v posameznostih resnici. To zamorejo potrditi ne samo ministerski predstojnik, ampak tudi ostali ministri, ki so bili pri razgovoru navzoči. Ako hoče dr. Šusteršič uraden popis tudi le v posameznih točkah pobijati, tedaj zamore biti tako postopanje merodajno za tehnične ozire, a ne more v nobenem oziru pokriti resnici.

Proti posredovanju krščanskih socialistov. „N. Fr. Presse“ prerokuje smrt parlamentu.

DUNAJ 9. „Neue Freie Presse“ napada v današnjem uvodnem članku o jstro krščansko-socialno stranko radi posredovanja z obstrukcijo. Pravi, da je potem, ko zahteva „Slovanska enota“ češko univerzo v Brnu in slovansko v Ljubljani, sploh vsako pogajanje izključeno. To posredovanje bi moralo odpreti oči nemškim strankam, ker je dokaz, da obstaja med krščanskimi socialisti in slovansko unijo tajna zveza. Že dolgo, da so se čuli glasovi — nadaljuje „N. Fr. Presse“ — da je neki voditelj krščansko-social. stranke ki ne spada samo med cesarjeve tajne svetovalce, ampak tudi med tajne svetovalce „Slovanske enote“. Dostikrat se je šepetalo v zbornici, da je ta agent tajnih sil razdeljeval portfelje na poljsko ljudsko stranko, na Čehe in Slovence, da nosi sedaj popolni načrt ministerskih list bodočnosti. Kdo je — vprašuje liberalni list — njegov naročitelj, v čegavem imenu dela in govori? Ko se gre za univerzi v Ljubljani in Brnu, bilo bi otročje zahtevati še kak rok. Treba „Slovanski enoti“ pojasniti, da se ministerski predsednik, ki bi dovolil češko univerzo v Brnu, še ni rodil, ker bi to bilo hudodelstvo.

S tem da je krščansko-socialna stranka prevzela kljub temu vlogo posredovalnice, je razpršena na nemški strani vsaka prevara in eni lahko vidijo, kaj hoče „Slov. enota“ ter njih tajni podpiratelji v krščansko-socialni stranki in ferdalci v gospodski zbornici. Hotelo bi se poskušati z narodnim izkoriščanjem, o kakoršnem noče baron Bienenrth nič čuti. Nemške stranke se ne morejo nikdar

vezati s strankami, ki bi hotele izročiti mest Brno Čehom.

Za obstrukcijo stojte moči, ki so bile vedno usodne za Nemce. Nemške stranke bi grešile, ako bi hotele po konferenci pri ministerskem predsedniku dati le mazinec. Kriza sili k odločitvi in parlament težko preživi prihodnjo soboto.

Italijansko vsenčistično vprašanje.

Obstrukcija. — Arcibene?

Včeraj že smo rekli, da v principu odklanjamo obstrukcijo. To mora vsakdo, kdor je vdan principu konstitucionalizma in parlamentarizma, kdor želi namreč, da parlament funkcionira redno in da je zakonodajna plodonosna.

Ob enem pa smo rekli tudi, da je slučajev, ko so stranke, ki so v manjšini, prisiljene posezati po tem skrajnem sredstvu, po tej ultima ratio.

V takem položaju se nahajajo sedanjje opozicijske stranke: Čehi in Jugoslovani!

Neglašamo, da tudi mi bi želeli, da se reši posebno pooblastilni zakon, ker bi bilo v interesu vseh, da se urede gospodarske razmere do drugih držav. Toda za takojšno uresničenje te želje bi morali mi plačati sedaj previsoko ceno.

Pred vsem stoji dejstvo, da nas je sedanja vlada z vsem svojim postopanjem naravnost prisilila v skrajno opozicijo. V njej sede močje, katerih vsa politična minolost priča, da so nam Jugoslovancem smrtni sovražniki ter da nimamo od njih ničesar dobrega pričakovati. Do take vlade pač ne moremo imeti nikakega zaupanja. A kaj bi pomenjalo votiranje pooblastilnega zakona? Dali bi jej oblast nekakega prokuratorja, dali bi jej slobodno roko, a s tem izrekli, da imamo do nje popolno zaupanje! Tega ne moremo, tega ne smemo. In to še posebno zato ne, ker je ta vlada s svojim postopanjem ob vprašanju bosanske banke pokazala, da ne spoštuje niti sklepov parlamenta. Baron Bienenrth se sicer včasih z lepimi besedami laška tudi Slovanom, ali dejanja njegove vlade kažejo, da je usuznjena Nemcem. Dokaz za to je, da jo Nemci s tako verno branijo.

Čujemo prigovor, da gre tu za državne potrebe. Bodi! Ali zdrava, premišljena taktika zahteva, da skušamo sovražno vlado zadeti tam, kjer vemo, da jo boli. Če jej že sedaj pustimo pasirati vse važnejše stvari, potem damo za jezensko kampanjo najbolje orožje iz rok, ker ob malih, manj važnih vprašanjih se bo bore malo brigala za našo opozicijo in očitati si homo morali, da smo mi sami utrdili gospodstvo te sovražne nam vlade. Mi moramo pritiskati vlado ob važnih vprašanjih, ako hočemo, da pride čimprej do rekonstrukcije vlade in do revidiranja vsevladne politike e protinam.

Vladni krogi apelirajo na Mladočehe, na Poljake in še celo na Srbe in Ruse. In sklicujejo se na neke glasove, ki da pričajo, da tudi Srbi in Rusi obsojajo to obstrukcijo. Resnica je sicer to, ki pa se da pojasniti s tem, da niti Srbi niti Rusi ne poznajo dovoljno položaja avstrijskih Slovanov in njihovih bojev. Saj celo Čehi in Poljaki niso umeli do zadnjega časa vzrokov našemu odporu proti laški univerzi v Trstu. Za to so bili pripravljeni vse dovoliti našim Italijancem.

Tej sedanji obstrukciji naši se imamo zahvaliti, da so začeli Čehi umevati, da je to za nas življensko vprašanje. Ta naš

PODLISTEK.

Avtobiografija.

Črtica.

(SLAVKOV).

Gospodinja mu je nekoliko s škarjami pristigla laze, sicer bi bil izgledal kakor divji mož. Tak je torej stopil pred založnika. Založnik, majhen, precej trebušast mož, ga je pogledal postrani in rekel mrko: „Česa želite?“ Zdelo se mu je, da bo to zopet prošilec; zato ni niti vstal, ampak kar mirno sedel na naslonjaču. Boris se je odkaljal, pogledal si čelo kakor bi hotel odpoditi neko mučno misel in rekel:

„Častiti gospod! Ker sem slišal, da vi radi pomagate nesrečnejšem, ki jih preganja zla usoda, sem prišel, da vam ponudim neko svoje delo, ki je še moj up. Spis imam tu in lahko si ga pogledate, ako vas to ne nadleguje.“ Ali ate že kedaj poprej pisali? Vedite, da principijelno ne zalagam rad spisov

mladih ljudi. Vi pa se mi zdite še jako mlad,“ je dostavil debeluhar izza mize in segnil z roko po rokopisu. Razgrnil ga je in začel listati tu pa tam. Boris je imel vanj uprte oči, kakor bi hotel iz njegovega obraza čitati svojo usodo. Toda mramorne poteze založnika se niso ni za trenotek zganile in izpremenile —. Mirno, kakor je vzel spis v roke, ga je odložil na mizo, odprl predal, vzel iz njega dvajset kron in jih pomolil Borisu.

„To vam bodi honorar za prvo delo. Ko prineseate vdrugič še kaj, vam ga zvišam.“ Strašno so donele Borisu te besede po ušesih. Upal je honorar, ki ga preskrbi vsaj za mesec, a sedaj vidi, da je delal in se mučil le, da si je podaljšal muke za par dni.

„Če nočete vsprejeti tega honorarja, vam je spis na razpologo,“ se je oglašil založnik, vstal in odšel skozi vrata.

Boris je zgrabil dezetak, ga vtaknil v žep in zbežal na ulico. Bil je močno razburjen in menil je, da se ga polajčuje že nečrnost. Blodil je po mestu semtertja in končno je prišel pred neko prodajalno orožja. V izloži je ležalo vsakovrstno orožje od

malega samokresa do velike puške. Oči so se Borisu napele, ko je gledal vse te bliščeče priprave. Pritnil je čelo na šipo in vzdihnil:

„Le ti, majhna stvarica, le ti boš moj rešenik! Ti se me gotovo usmiliš! Pisal sem svoje spomine le za to, da si pomagam, da si pobjoljšam stanje in sedaj vidim, da je vse prav storjeno. Da, pomorem si, da za večno. Ti si tako radikalno sredstvo, ki me utišiš in odzraviš enkrat za vselej. Da, to bo najbolje!“

Prijel je za kljuko vrat in izginil v prodajalno. Trenotek pozneje je stopil iz nje in stekel po ulici kakor bi se bal, da ga trgovec pokliče nazaj. Roko je tiščal v žepu, kjer je bilo njegovo življenje, njegova rešitev, njegovo vae...

Ves upehan je prišel domov in vstopil v svojo sobico. Počasi je izvelkel roko iz žepa in v njej se je zabliskal majhen, ličen, svetel samokres. Vzdignil ga je k ustom, ga poljubil, sel na postelj in zamrmral: „V avtobiografiji sem pozabil napisati še zadnji akt, ki bi bil vendar lepo izpopolnil vso sliko. No, dodaj ga lahko založnik sam. Pridi torej ti,

edini moj prijatelj, in poljubi me na čelo tako iskreno, da sladko zaspi in se ne prebudim nikdar več —!“

Adijo burja, ne boš me več jezila!“ Po sobici se je čul šibak pok; potem je bilo pa vse tiho, mirno... In zunaj je zapihala burja prav močno...

Druga dne je prišel lokalni časopis naslednji dve notici.

„Prva, krajša se je glasila: V petem nadstropju hiše šte. 17 se je ustrčil mladenič B. S. Vzrok ni znan.“

Druga notica je bila precej dolga in se je glasila:

Naš znani in priljubljeni založnik P. R. je bil odlikovan z zlatim križcem za zaslug. Gospod R. podpira jako rad mlade talente, ki se obračajo do njega. Naše čestitke!

Ob tej priliki opozarjamo na knjigo, ki izide v kratkem v njegovi založbi z naslovom: Avtobiografija. Pisatelj ni sicer imenovan, vendar se kaže tu močna duša, ki čuti to, kar piše. Toplo priporočamo!

O ti grda, neusmiljena ironija!
(Konec.)

odpor naj začno razumovati tudi v Srbiji in vepodnudi naj jih, da bodo iz kraljevine pritiskali, da vlada avstrijska odpravi ta naš odpor s spremembo vsega vladnega sistema nasproti Slovanom! To ni nikak nesmisel, ki smo ga tu napisali. Kakor doka Italijani — če je dobe — vseučilišče le valed pritiska oficijelne Italije, tako ne bo nikako kršenje mednarodne korektnosti, ako tudi vnanji slovenski svet prične posvečati svojo pozornost notranji politiki v Avstriji nasproti Slovanom, in to tem bolj, ker so od te politike odvisni tudi odnošaji monarhije do slovenskih držav.

Se enkrat pravimo: sedanjí dogodki so še le neinformiranim slovenskim krogom odprili oči. In v tem pogledu nam je sedanja obstrukcija le na korist.

In dalje: se svojim sedanjim odporom smo priklili Italijane, da so pred vsem svetom morali pokazati pravo svojo barvo in sneti krinko s hinavkega obraza. Sedaj ve vsa svet, da Italijani v isti hip, ko zahtevajo od nas vseučilišče, ki bi je država vzdrževala in bi je morali torej tudi mi plačevati, ne privoščajo nam povedati, da bi bila slovenska šola raket za italijanstvo, to je: za politično moč italijanstva. S tem pa so priznali, da vseučiliščno vprašanje jim ni kulturno, ampak politično vprašanje!

Italijani pobijajo naše zahteve, trdeč, da te niso v zvezi z njihovim vseučilišnim vprašanjem. Pa dobro — bodi jim! Zato naj vedo, da mi zahtevamo ljudskih, obrtnih in srednjih šol, ker nam to gre po zakonu in jih ne zahtevamo morda kakor koncesijo za ital. vseučilišče. Te šole moramo dobiti, naj pa že pride italijanska univerza ali ne! Se le, ko bodo odpravljene krivice, ki so se nam godile doslej, pride pravi čas za pogajanja z Italijani radi univerze!

So li Italijani zadovoljni sedaj z nami? Reki so bili, da so njihovi poslanci napravili arčibene, da so se postavili na stališče, da naših zahtev po šolah ni smeti spravljati v zvezo z vseučiliškim vprašanjem! Ali še menijo, da so napravili arčibene?

Se nekaj ad vsem državné potrebe. Mi nismo proti tem in smo le proti temu, da se ne dovoli sedanjí vladi. Torej so odložene le za kratek čas in je le odloženja vlade odvisno, kdaj jim pritrdimo tudi mi! Če bi sedaj pustili kar pasirati te potrebe bi pa bilo uresničenje naših življenjskih potreb odloženo za nedogledne čase.

„Eco del Litorale“ piše v nekem članku pod naslovom: „Zakaj se boji Trst?“ da Trst iz štirih razlogov noče univerze v svojih zidovih. In sicer: ker bi z ustanovitvijo italijanske univerze v Trstu odpadla vsaki razlog za irredentistično gonjo; ker bi italijanska univerza v Trstu pomenjala uspeh obsovažene klerikalne stranke, ker bi moral Trst onim Slovanom, ki imajo očividno moč za preprečitev ustanovitve italijanske univerze, priznati ne samo volilno pravico v mestnih volilnih okrajih, ne samo dvanaest sedežev v mestnem svetu in en sedež (Dra!! Op. ured.) v municipalni delegaciji, ampak bi jim moral morda priznati tudi ekzistenco štiridesetih slovenskih otrok, ki imajo pravico do ene lastne javne šole v Trstu. Onih štirideset volilcev — tako piše dalje „Eco del Litorale“ — imajo otroke, ki so dolžni obiskovati šolo, imajo sredstva, da si zmorejo vzdrževati svojo lastno šolo, vživajo podporo vlade, ki jim plačuje učitelje, da bi jim s tem olajšala ustanovitev druge šole v mestu: oni so gotovi, da upravná sodnija prišli mesto, da jim omogoči v srcu mesta lastno ljudsko šolo. Ali Trst se boji dati dobrovoljno to, kar mu bo sicer po sili vzeto. — Boji se pred usodo, kateri se ne izogne. Rajši ima škodo in sramoto, rajši pripravi sebe in italijanski narod ob branik kakoršen bi bil univerza, samo da odreka onim drugim — dasi brez vapešno — kosček kruha, ki se ga mora sicer dovoliti tudi največjemu sovražniku. Konec pešmi bo, da ostanemo mi (Italijani) ubogi in šibki, mej tem ko se bodo oni drugi jačili in umnožili na naš račun. Slovenci dobé z dovoljenjem ali brez dovoljenja občine ljudske šole in druge zavode, Italijani bodo pač zavarovani za latinsko kulturo, a brez moči in brez odporne sile. Češar se Trst ne boji, ali se mora bati sleherni Italijan je: slovenski veto, ki zadeva našo življensko silo notri do mozga, veto tržaških liberalcev ne škoduje invaziji nasprotnikov.

Kakor četrti razlog, zakaj Trst noče univerze, navaja „Eco del Litorale“: „Ker bi univerzo obiskovali Slovani, ki bi italijanski element usodno majorizirali.“

„Veleizdajniški“ proces v Zagrebu.

(91. dan razprave.)

Zagreb 8/7.

Predno se je pričelo zasliševanje prič je predlagal branitelj dr. Miladinović, naj se priče Dane Trbojevič, Cvetko Dabić in Ivan Bakić ne zaslišajo, ker bodo zaslišani

pred vojnim sodiščem v pravdi proti dru. Žarku Miladinoviću. Senat pa je sklenil, da se te priče zaslišijo.

Priča Dane Trbojevič je izpovedal, da je odvetnik dr. Žarko Miladinović vodja Srbov ter da so prihajali k njemu srbski oficirji in bosanski ustaši ter profesorji iz Belegrada. Dr. Miladinović je tudi nabiral za makedonske ustaše. Dr. Miladinović je tudi osnoval več sokolskih društev. Kakor policijski komisar je bil priča tudi navzoč na opazovanju hiše dra. Miladinovića, ni pa mogel zapaziti nič sumljivega.

Priča Cvetko Dabić, pravoslavne vere, je izpovedal, da je obč. tajnik Stevo Lučić prihajal k dru. Miladinoviću „radi Srbije“. Korespondenco dr. Miladinovića z njega srbskimi prijatelji je posredoval neki Aca Lučić. Oče tega poslednjega da je rekel, da v Srbiji se sploh ne boje Avstrije, ker da je pripravljanih 60.000 ustašev, ki se vzdignejo v Sremu, pod vodstvom dr. Žarka Miladinovića, da omogočijo Srbom napad na Bosno. Dalje je izpovedal priča, da je dr. Ž. Miladinović poslal v Srbijo velike kvantitete pušek. Zabili so ga — pričo — bili v Šabac, kjer so ga vrgli v ječo, kjer so grdo ravnali z njim, kjer je pričal proti dru. Ž. Miladinoviću. Po večdnevni mukah, da je izpovedal, da ga je znani preiskovalni sodnik v tem „veleizdajniškem“ procesu dr. Košutić prijel za vrat in ga prisilil, da priča proti Srbom. Izpovedal da je to le zato, da pride zopet na svobodo. Košutić da ga ni nikakor silil.

Priči Fr. Paunović in Marko Saridja nista izpovedala nič važnega.

Priča kmet Peter Šutić je izpovedal, da mu je logar Tejaković rekel, to je srbska zemlja. Priča Petar Rakić ni izpovedal nič osobitega.

Na to je bil zaslišan priča šolski nadzornik Ivan Malus, ki je na vprašanje predsednika, da-li mu je kaj znano o srbski propagandi, začel pripovedovati na široko o arbatvu, o srbski učiteljski organizaciji, ki jej je vodja obtoženi učitelj Vukdragović. — Tudi druge učitelje je opisoval kakor fanatične Srbe. Čital je iz celega kupa beležek in šolskih zvezkov „pojave“ velikosrbske propagande. Rekel je, da so tudi pešmi, ki jih je dala „takozvana narodna vlada“ natisniti v knjige, ignorirali, ker se v njih omenja tudi hrvaška ime. Cirilica da je kriva, da otroci zahajajo v Julijanske madjarske šole, ker da otroci mrze cirilico (Smeš).

Predsednik: „Torej je cirilica kriva, da se v nas množe madjarske šole?“ Priča: „Da, prav cirilica!“ Pakraška preparandija da je širiteljica arbatva. Potem pa je priča zopet trdil, da Srbi podpirajo madjarske šole. Glavni srbski agitator da je učitelj Vukelić, ki je sicer dober učitelj, ali po prepričanju „star Obzoraš“. (Kako se to stripija? Kako naj je kdo ob enem fanatičen Srb, podpiratelj madjarskih šol, in pristaš notorično narodne hrvaške stranke?)

Predsednik je odredil pavzo pol ure.

Po pavzi. Ko so obtoženci na kratko reagirali na izpovedbe te priče, so bili čitani zapisniki prič Bakića in Radenovića, na kar je predsednik odložil razpravo na jutri.

ZAGREB 9. Ker je imelo danes začeti zasliševanje Nastića, je vladalo veliko zanimanje za obravnavo. Galerije so bile natlačene polne. Za vzdrževanje reda je bilo poskrbljeno s posebnimi varnostnimi oddelki. Policisti na konjih so patrolirali okoli sodne palače. Predsednikova miza je bila zvezana s posebnim električnim zvonom z oddelkom jetniščarjev, ker se je predsednik bal, da ne bi obtoženci v razburjenosti napadli Nastića.

Začetkom razprave je vstopil sodni sluga, ki je naznanil, da so galerije tako napolnjene, da se je bati vsaki hip kakne nesreče. Predsednik je dal tedaj galerije deloma sprazniti. Potem je pozval državnega pravdnika, da predloži original revolucionarnega statuta. Zagovorniki so zahtevali, da se jim dovoli vpogled, kar jim je bilo dovoljeno.

Potem je vstopil Nastić. Dal je svoje generalije nizkim glasom. Zagovornik Vinković je predlagal, da se proglasi Nastićeva prisega v preiskavi kot neveljavna in je to utemeljeval v daljšem govoru.

Iz učiteljskih krogov.

Te dni so razna učiteljska društva, županstva, krajni šolski sveti in druga društva pošiljala na predsedništvo državnega zbora petičije, nanašajoče se na stvar, ki je bila že objavljena v različnih slovenskih listih in tudi v „Učit. Tovaršu“. — V teh petičijah izražajo korporacije željo, da bi vlada ljudsko šolo in učitelstvo podprala in prispevala k deželni stroškom za ljudske šole vsa 50%. S tem bi bilo ustrezno tudi gnotnemu stanju učitelstva.

Potreba, da se učitelstvu ugodi, je dokazana ad oculos. Skoraj vse dežele avstrijske se brigajo, da zboljšajo gnotno stanje učitelstva.

Pri nas je običaj, da radi posnemamo, kar delajo drugi narodi. Tako n. pr. posnemamo druge glede pomnoženja bojne mornarice, kanonov, zračnih balonov itd. Umestno bi bilo, da bi posnemali tudi novi pruski „Lehrerbildungsgesetz“, ki je ravno kar uveljavljen. — Usojam se čitateljem tega lista nekako predočiti ta novi pruski šolski zakon v uvaževanje.

Novi pruski šolski zakon je nemški cesar potrdil in podpisal 26. maja t. l. — Ta zakon je mnogo zboljšal gnotno stanje učitelstva. Zato se prusko učitelstvo veseli tega zakona.

Zakon določuje kakor temeljno plačo (Grundgehalt) letnih 1400 mark za učitelje in 1200 za učiteljice. — Znano je, da velja ena nemška marka 1 K in 17½ vinarjev. Torej je ta v avstrijski veljavi 1645 K za učitelje in 1410 K za učiteljice. — Nedefinitivni učitelji in nedefinitivne učiteljice pa dobivajo le ⅓ teh dohodkov.

Starostne doklade začenjajo šele po sedemletnem službovanju. — Teh starostnih doklad je pa devet in sicer so trienije, t. j. vrste se vsaka 3 leta. — Za učitelje prve in druge stopinje iznašajo po 200 mark; za one tretje in četrte stopinje po 250 mark ter od pete do devete stopinje po 200 mark. Nadaljne doklade so pa še po 150 mark na leto.

Pregledna slika glede dohodkov tega novega šolskega zakona je torej:

Temeljna plača za učitelje	1400 mark
Doklade	2×200 = 400 "
"	2×250 = 500 "
"	5×200 = 1000 "
Skupaj plačila	= 3300 mark
Temeljna plača za učiteljice	1200 mark
Doklade	2×100 = 200 "
"	7×150 = 1050 "
Skupaj plačila	= 2450 mark

Te trienije so napram petletninam, ki jih dobiva avstrijsko ljudskošolsko učitelstvo, velikanski napredek gnotnega stanja. Baš tako je velik napredek v tem zakonu to, da dosepeva učitelstvo že po 31-letnem službovanju na višek svojih dohodkov. — Poleg teh dohodkov dobiva učitelstvo brezplačno stanovanje ali primerno odškodnino. Nedefinitivno učitelstvo in neporočeni učitelji — ter učitelji, ki ne poučujejo še 4 leta, dobivajo ⅓ manje stanarine (odškodnine za stanovanje). To je pošteno, kajti starejši učitelji, imajoči večjo obitelj, rabijo večje stanovanje, nego „fantje“, odnosno mladi učitelji. — Pri nas pa dobiva mlad samaki učitelj enako odškodnino, to je stanarino, starega poročenega učitelja, ki mora spraviti mnogoštevilno družino pod streho. — In ta stanarina iznaša pri nas za vse enako 300 K (za voditelje).

Novi pruski šolski zakon razvrstuje stanarino po tako imenovanih „servisrazredih“ („Servisklassen“). Naivšji razred iznaša najmanj 720 mark. — Drugi razredi pa dobivajo po 580, 480, 400 mark. — Učiteljice pa po 500, 430, 360 in 290 mark. V pojasnilu naj bo, da „servisrazredi“ odgovarjajo glede odškodnine za stanovanje (stanarine) v posameznih občinskih onim državnim uradnikom. Ti postulatni so — minimum, ki se ne sme prikrjati. Občine pa lahko dovolé tudi krajne doklade za učitelje največ 900, za učiteljice 600 mark. — Poleg tega ima učitelstvo tudi uradne doklade („Amtszulagen“). Šolski voditelji šest ali več nego šestrazrednic dobivajo najmanj 700 mark doklade za vodstvo šole. — Drugi šolski voditelji pa najmanj 200 mark. Prvi učitelj za voditeljem dobiva po desetletnem službovanju 160 mark doklad. Baš tako učitelj in voditelj enorazrednice. Te doklade se štejejo v pokojnino.

Novi pruski šolski zakon upošteva tudi sledeče: Ako so premetili učitelja iz službenih obzirov, plačajo mu stroške seljenja. Učiteljeva udova — ali nasledniki — dobi še četrt leta posmrtnino (Sterbequartal) od vseh dohodkov. Tudi ima udova (ali nasledniki) pravico, da še tri mesece biva v učiteljskem stanovanju. — Učit. dohodki se vračunajo od dneva prisega, a čas učiteljevanja pred starostjo 21 let se ne sme upoštevati v pokojnino. Vojaška leta — pred učiteljevanjem — se pa morajo šteti.

Država prispeva valed tega zakona za prve učitelje po 500, a za druge učitelje po 300 in za učiteljice po 150 mark na leto. — Ako je v občini več nego sedem učiteljskih mest, prispeva država za vsakega učitelja po 200 in za učiteljico 150 mark. — Seveda ta državne doklade ne spreminjajo učiteljskih plač, ampak sama razbremenjajo deželne ali občinske prispevke. Iz tega je razvidno, da država mnogo prispeva k učiteljskim plačam, kar bi se moralo uvaževati tudi v Avstriji. Nemški cesar je določil, da se učitelstvu že od 1. aprila 1908 izplačuje po novem zakonu. Torej dobi učitelstvo od istega časa doplačilo. — S tem je pruskomu učitelstvu mnogo pomagano; ta zakon in ta določitev dela vso čast pruskomu šolskemu ministerstvu in oskrbnistru.

Prusko učitelstvo se je mnogo let borilo za zboljšanje svojega gnotnega stanja. Doseglo je, češar je želelo. Naj bi tudi avstrijsko učitelstvo ne zaostajalo za pruskim. Baš sedaj je čas, da se naše petičije na državni zbor upoštevajo. Naj se preko naše očetnjave glasi: „Sursum corda“ in „Neues Leben blüht aus den Ruinen“.

Slovenskim roditeljem!

Težka o starših je naloga, ki vas čaka, da zberete šole, v katere naj bi vpisali svoje sinove; ker ravno v letih mladosti si človek pripravi svojo lastno usodo.

Učitelji čutijo, da imajo po svojem poklicu pravico in tudi dolžnost, da vam poma-

gajo pri tem težkem sklepu. „Žalostne skušnje so napravili učitelji ljudskih šol — z otroki, ki so bili zapeljani in odstranjeni od študij, ker niso razumeli učnega jezika, z dečki, kateri se z nasilnim poukom v šoli s tujim učnim jezikom niso mogli naučiti lastnega jezika, ne da bi pri tem naučili ptujega, z mladenci, ki so zbog vzbujene zavesti nepopolne vzgoje ostali za vedno malodušni in ostrašeni, v veliko škodo značaja in volje, a tudi uničenega zdravja, radi prevlekega duševnega napora.“

Civilizacija je provzročila da prihajajo posamezni narodi pogosteje v dotiko. Radi svetovne trgovine našega mesta je potrebno poznanje enega ali več ptujih jezikov, bodisi že iz razlogov kulture, bodisi z razlogov praktičnega življenja, a najvapešnejši je pouk, ki ima za podlago materni jezik.

Slovenski starši! Ako hočete da bodo vaši sinovi dobili veselje do navkov, ako hočete da ne bodo prisiljeni si uničiti svoje zdravje z nespametnim in brezuspešnim trudom, ako hočete da ne klonejo duhom radi težkoč, ki se lahko premagajo, da bodo vzgojeni za svežo inicijativo in življensko moč, ako hočete, da bodo imeli res kaj koristi od učenja ptujih jezikov, naj se uče pred vsem materini jezik, ki naj bo podlaga vsem drugim naukom, vpišite jih v slovenske šole.

Ta proglas društva italijanskih učiteljev so prinesli vsi včerajšnji tržaški italijanski listi. Mi smo proglas ponatiskali dobesedno. Samo na mesto besede italijanski smo stavili „slovenski“.

Deželni zbor goriški razpuščen!

Iz Gorice dne 8. julija 1909.

Včeraj je bil deželniemu odboru vročen odlok, s katerim se razpušča deželni zbor. Vlada je torej vendarle izprevidela, da ni drugega izhoda iz zagate, nego zopeten apel na volilce. Vlada bi bila pa morala to že kedaj storiti, ko je vendar videla, da deželni zbor v svoji sedanjí sestavi ni mogel zborovati. Nove volitve se izvrše najbrže v jeseni. Na tisoče in tisoče volilcev bo moralo torej zopet na volišča, ljudstvo bo moralo zapravljati zopet čas in denar, a vse to brez potrebe! Neizmerna je škoda, ki jo trpi naše ljudstvo valed brezdelja deželnega zbora, in težak bo odgovor, ki ga bodo morali dajati volilcem oni, ki so zakrivilo to brezdelje! Osebnosti so jim bile bolj pri srcu, nego potrebe tisočih in tisočih davkoplačevalcev. Kakor pa ima vsaka stvar svojo slabo in dobro stran je v tem slučaju dobro to, da je ljudstvo imelo prilike in žilbige tudi časa dovolj za opazovanje in presojanje: kdo je njegov prijatelj, in kdo ne? Dovolj drago je plačalo naše ljudstvo to dolgo brezdelje deželnega zbora in danes ženi več v dvomu, kake može mu bovoliti za deželne poslance. Stopalo bo na volišča z reano in neupogljivo voljo, da izvoli može, ki mu bodo porok, da ne bodo trčili časa z obstrukcijo za prazen nič, ampak bodo smotreno delovali in dosežali to, kar bodo možno doseči v korist našemu, že dovolj stiskanemu in obubožanemu ljudstvu.

DROBNE POLITIČNE VESTI.

Borba na Filipinah. Filipinci so silno nezadovoljni z ameriškim režimom. Vsako toliko prihaja do vstaj. Kakor poročajo sedaj iz Manile, je zopet na Filipinah tekla kri, ker je prišlo do hudega spopada med urojenci in ameriški četami.

Prestolonaslednik v Dalmaciji. V ponedeljek jutraj je dospel prestolonaslednik Fran Ferdinand s svojo kneginjo Hohenberg v Dubrovnik. Istega dne popoldne je na jahti Miramar odpotoval v Kotor.

Petdesetletnica vladanja črnogorskega kneza. Prihoduje leto proslavi črnogorski knez Nikola 50-letnico svojega vladanja. O tej priliki se bodo vršile na Cetinju in po vsej Črnogori velike slavnosti. Sodi se, da pridejo na te slavnosti tudi italijanska kraljevska dvojica in več ruskih velikih knezov.

Dnevne vesti.

Cimadoriju izpodletelo! Par dni pred volitvami za I. razred okolice je bil Cimadori s pomočjo svojih intrig — v katerih je kakor znano, mojster — izvoljen generalnim ravnateljem parobrodarske družbe „Dalmatia“. Mi nismo zabeležili tega, za rečeno družbo ne ravno častnega dogodka, ker nismo hoteli ravno ob volitvah bogati naših volilcev, ker bi to utegnili pri kom vzbujati mnenje kakor da Cimadori uživa zaupanje pri Hrvatih. Tem manj se nam je zdelo to potrebno, ker nam je bilo znano, da se je proti potrjenju te volitve energično zavzelo naše politično vodstvo. (Vlada ima namreč po pravih družbe pravico odrediti potrjenje.)

Včeraj izšla „Sloga“ pa prinaša to-le vest:

„Pa, kar pri zaključku lista dobivamo z Dunaja vest, da Cimadori ni potrjen in da v obče ne bo potrjen. Samo še ne vemo, bo li takoj odredjena volitev novega upravitelja ali ostane nepotrjeni Cimadori še nekaj mesecev na upravi. Za vsak slučaj sporočamo tem potom javno tudi g. predsedniku pomorske vlade in g. ustanoviteljem „Dalmatie“ ter upravi Loyde: naša narodna čast zahteva, da se Cimadori a takoj odstrani iz „Dalmatie“, ne le kakor glavnega ravnate-

ija, ampak tudi kakor zastopnika Lloydja. Ako bo hotel držati Lloyd tega človeka svojim zastopnikom v »Dalmatiji« v znaku kljubovanja proti vsemu našemu narodu, se lahko zgodi, da se bo tudi Lloyd radi tega kesal. Cimadori ni nikak strokovnjak — ampak samo dober politični matematik, zato pa hočemo brez vsakega obzira obračunati žnjim in z onimi, ki nam ga bodo usiljevali — samo radi teh njegovih lastnosti.

Če se ta vest potrjuje, moramo pač reči, da je dr. Cimadori dobil zaslužen plačilo za svojo drzno kandidacijo v naši okolici. Hotel je sedeti na dveh stolah, a pal je z — obeh!

Podivljani ljudje! Prejeli smo: Po večkratnem pozivu v tukajšnjih umazanih listih, po vsiljevanju orožja v roke fanatičnim elementom — ni nikako čudo, da so sinovi laške brutale micalo nedeljo napadali in ranili nekatere naše mladeniče in može — da si niso ti zakrivali nišesar drugega, nego to, da so — Slovenci. Pozivali so srditeži na napade na Sokole! Pisali so tolovajski in odkrito grozili z napadi. Mi nečemo žaliti vseh Italijanov, ker vemo, da je med njimi tudi poštenih in pametnih ljudi; toda, drubal, ki napada mirne ljudi po ulicah liki roparji v gozduh, ta drubal zasluži, da spregovorimo tudi mi slovenski delavci resno besedo. Napadi od strani izvestnih Italijanov niso v Trstu nič novega. Napadajo nas že od leta 1868 naprej. Mi smo bili vedno le v defenzivi in smo se le branili, ako je bila skrajna sila. Taka sila je nastopila zopet sedaj in mi bomo siljeni, da posežemo v obrambo lastne kože po sredstvih, ki jih rabijo divjaki pri organiziranih napadih. Ako pride do hudega, ne bomo krivi mi, ker mi ne izzivamo in aploh ne iščemo nesreče. Ako pa trinogi napadajo mirne naše pasante, tudi, če so ti v družbi svojih soprog — moremo tudi mi poskrbeti, da se ti podivjanci pozovejo na red.

Povdarjamo, da mi ne iščemo nesreče in ne izzivamo. Hočemo pa uživati svobodo v vsem svojem delovanju in nehanju, kakor jo mora uživati sleherni državljani. Pobijati in roparski napadati se ne bomo puščali, ne da bi napadalci vračali v podvojeni meri! Mi smo vedno mirni in rotli naše ljudstvo, naj se izogiblje bojev in naj sploh ne izzivlje. Ker pa pobijalci izrabljajo mirno vedenje našega ljudstva v to, da nas zavratno napadajo, bomo morali tudi mi spremeniti način bojevanja!

Lahoni so opetovano brulili na nas in mnogi naš človek je radi taci pobojev pretrpel telesne in duševne škode. Pri vsem tem pa nas niso mogli uničiti — kar je srčna želja te — bruture. Tudi bojkote in osebna preganjanja smo že prestali, a mesto uničenja naših vrst so srditeži dosegli — da so se naše vrste pomnoževale! Tako bo tudi sedaj! Naj le groze trinogi našim možem in mladeničem. Naj le pozivajo zasebnike na odpustanje našincev! Mi se ne strašimo vse te gonje! Naši sovražniki naj me pozabijo, da po groženju rada prihaja — toča!

Velezanimiv slučaj. Ker utegne sledeče zanimati vsaj onega, ki se ukvarja s prošnjami podajam tukaj dogodbo, ki dokazuje, kako rešujejo neke oblasti posamične akte. Leta 1832 je namreč Fran Krishan, plemenitaš in veleposestnik v ptujski okolici, zahteval oziroma prošil pripadajoče na dokumente. To prošnjo mu je okrajno glavarstvo v Ptuj rešilo stoprav letos, to je po 77 letih. Ker je prošilec že davno mrtev, je prešel važni akt letos v roke njegovega pravnika Alojzija Križana, ravnatelja na slovenski in italijanski ljudski šoli v Šteđnju. Zakasneli važni dokument sprčuje, da je Fran Krishan grof in izhaja iz prastare plemenitške rodbine iz gradu Wurmberg pri Ptuj.

Neka druga zasebna listina pa pojašnjuje učitelju grofu Alojziju Križanu, da je nekemu wurmberškemu grofu bil pridejan pridevek: Križan, odkar se je bil povrnil v svoj grad kakor bojevnik iz poslednje križarske vojne. Ime Križan nosi še dandanes plošča v pročelju gradu Wurmberg pri Ptuj na Štajerskem.

Tovariši! Delavci! - Jutri, nedeljo, dne 11. julija t. l. ob 5. uri popoldne pohitite vsi v Barkovlje, kjer se bo vršila v »Narodnem domu« veselica v prid štrajkujočim tovarišem in tovarišicam v Ajdovščini. Naši tovariši v Ajdovščini vodijo že čez mesec dni junaški boj proti močni tovarni, ki jih je leta in leta izkoriščala. Pomislite, da kar se dogaja danes njim, se bo zgodilo morda jutri Vam. — Sveta dolžnost vsakega slovenskega delavca je, da se udeleži nedeljske veselice ter s tem pokaže, da smo res vsi delavci ena družina in da sočutstvujemo z našimi tovariši v Ajdovščini. Zatorej vsi v nedeljo v Barkovlje! Organiziran delavec.

Izpražnjena mesta poštinih praktikantov. V področju c. kr. poštne in brojavnega ravnateljstva v Trstu je spopolniti več mest poštinih praktikantov (adjutur 600 kron.)

V to svrhu je potrebno: 1. dovršeno 18. in ne prekoračeno 40. leto; 2. avstrijsko državljanstvo; 3. neemadzevano vedenje; 4. dokaz, doprinešen potom pravomočne izjave

trajanje osebe, da je prošilec, dokler ne pride do stalne plače, zagotovljeno stanju primerno vzdrževanje; 5. na tuzemskem gimnaziju, realni ali trgovski akademiji z dobrim vpehom položen zrelostni izpit; 5. telesna sposobnost, potrjena od državnega zdravnika. Prošnje je vložiti tekom treh tednov.

Dirka italijanskih kolesarjev, ki se je imela vršiti — kakor smo poročali — bodočo nedeljo iz Bazovice po zgornji okolici, je prenešana v Barkovlje, odkoder bodo ob 10. uri zjutraj dirkali do Miramara. Zdi se, da je ta ukrep povzročen od strahu. Bali so se menda, da bi lopovščine, storjene nad našinci povodom sokolske slavnosti mogle izzvati reakcije od strani slovenskih okoličanov. — Ne vemo, je-li ta strah opravičen; tudi ne umejemo, zakaj mislijo italijanski kolesarji, da so v slovenskih Barkovljah na boljsem, nego v Bazovici?!! Vsekakor pa imajo gospoda — slabo vest!

Na Ciril-Metodovi veselici v nedeljo 11. t. m. sodelujejo iz prijaznosti pevsko društvo »Vesela« iz Šteđnja, pevsko društvo »Zora« iz sv. Ivana in pevski odsek Vrdejskega »Sokola«. Upamo, da se odzovejo tudi druga slovenska društva ter da s svojim nastopom povišajo nedeljsko slavo. Zvečer bodo pa umetni ognji naznanjali daleč okolo, da biva tu zaveden, čvrst slovenski rod, ki ga ne more udušiti silni italijanski in germanški naval.

Po programu bo svobodna zabava in ples. Začetek ob 5. uri pop.

Za kolo sreče so poslali: g. A. Širok 1 steklenico likerja, g. A. Šeme 1 steklenico likerja, g. K. Mahkota 2 narodna kozarca, g. ca Ema Zamejc 1 vrč, g. ca M. Engelman 1 vrč za pivo, g. F. Petrovc 1 tintnik in pisalni papir, gđ. Delkin servis za biškote, g. ca Goli kofarico za kruh.

Nadaljne darove se hvaležno vsp. ejema v zavodu sv. Nikolaja ul. Farneto 18, v »Narodnem domu« v Trstu pri g. Biček, in v »Narodnem domu« pri sv. Ivanu.

Slovenski mizarji, pozor! Moška podruž. sv. C. in Met. odda za prih. šol. leto nabavo oprave za en razred. Ponudbe se sprejemajo do poned. dne 12. t. m. Natančnejše informacije pa daje tajnik V. Engelman, ulica del Bosco 10, I. vsak dan od 12. do 2. ure popoldne.

Izgubila je neka gospa pas ob vatopanju v voz električne železnice, ki je v nedeljo vozila na Opčine. Kdor ga je našel, naj ga prinese v naše uradništvo.

Tržaška mala kronika.

Simulirana tatvina? — Iz Bazovice nam pišejo: V torek 6. t. m. se je zredelo po Bazovici, da je bil trgovec Johann Selles okraden. Tatovi — nepoznani namreč — da so ulomili v njegovo trgovino in odnesli okrog 5000 K v denarji in blagu. Tu pa tam so istega jutra otroci našli po raznih krajih nekoliko malovrednega perila. Javno mnenje — ki je slonelo na splošnem, približno 7-letnem delovanju g. Sellesa v Bazovici — je bilo, da je tatvina simulirana.

Na podlagi tega javnega mnenja je začelo orožništvo z res hvalevredno vneto preiskovati to stvar. Vapeh tega preiskovanja je pa bil, da so orožniki dne 8. t. m. zjutraj vklebili g. Sellesa in ga odvedli v zapor v Trst. Po zaslišanju njega in njegovega 15-letnega vajenca in po preiskavi v trgovini g. Sellesa so namreč prišli orožniki na sum, da je g. Selles to takvino fingiral. Pastimo na stran, kar je omenjeni vajenec Sellesov povedal. Dovolj je, ako omenimo, da so se v Sellesovi trgovini našli predmeti, ki jih je bil g. Selles naznačil kakor njemu ukradene, a poleg teh še — in to je glavno — predmeti kakor namizni prti, prtici, lopate, motike, sekire in razno drugo poljedeljsko orodje in gostilniški predmeti, katerih posest bo g. Selles težko mogel opravičiti, ker so razni Bazovčani dotične predmete že spoznali za svojo lastnino.

Pripominjamo še, da je moral gori omenjeni vajenec, ki je pri g. Sellesu (ki je ob enem njegov stric) udižen za 4 leta, spati v letu in v zim na golih deskah in da je imel pri tem za podlago in za odejo eno samo edino dežno plahto, kakoršnje se rabijo za pokrivanje vozov. — Orožništvo je zaplenilo tudi to plahto, valed česar je moral dečko zvečer prositi drugod za prenočišče. Omeniti je še, da je bil g. Johann Selles zavaran proti tatvini z ulomom za precejšnjo svoto.

DVORANA ZA SODBENE DRAŽBE

ulica Sanità 23-25 pritličje.

Dražba, ki se vrši danes 10. t. m. od 9. do 10. ure.

Pisalni stroj »The Empire«, gramofon s ploščami, Omare s 4 predali, stenska ura, Umivalnik za dve osebi z mramornato ploščo, ogledalo, chiffoniers, kuhinjska omara.

Zdravnik in ranocelnik

Dr. Dinko Tecilazić

specialist

za otroške bolezni

v ulici Stadion 6, I. n. Telefon 18, IV

(gledal Fenice).

ter ordinira od 2. do 3. ure popoldne.

Prilika ugodn. nakupa.

Moderne spalne sobe iz kuhanega lesa

brez obkladkov (rimeša) zelo solidno izdelane z garancijo

po izredno nizkih cenah

PETER JERAJ, trgov. s pohištvom

na vogalu ulice V. Bellini ter ulice sv. Katerina.

Rodolphe Maas, Trst, ul. Farneto 38

Olje za stroje, cilindre, dinamo, motore itd. itd.

posebno za žage na paro in mline.

Bombaž za čiščenje strojev.

TELEFON 11-45.

V nedeljo 11. julija t. l.

priredi v sv. Križu pri Trstu godbeno društvo »LIRA«

? ples in zabavo?

na vrtu gostilne »NA POŠTI« Fran Košuta. — Preskrbljeno bo tudi za kapljico dobrega domačega črnega in belega vina ter vsakovrstnimi jedili po zmernih cenah. Priporoča se sl. občinstvu za obilen obisk ODBOR.

Umetni zobje ...

Plombiranje zobov.

Izdiranje zobov brez

vsake bolečine

v zobozdravniškem kabinetu

Dr. J. Čermák in G. Züscher

TRST

ulica della Caserma štov. 13, II. nadst.

Novo pogrebno podjetje (H. Stibiel in dr.)

z bogato opremo za vsakovrstni pogreb

in prodajalnice mrtvaških predmetov in vsakovrstnih vencev iz umetnih cvetic, perle, porcelana.

.. ZALOGA ..

VOŠČENIH SVEČ. — Prodaja na debelo in drobno.

Se preseli meseca julija t. l. v Corso šte. 49.

blizu lekarne Rovis (Piazza Goldoni).

.. Odlikovana krojačnica ..

August Štular

Trst, Via delle Poste št. 12, I. nad.

(ZRAVEN GLAVNE POŠTE)

Izvršuje vsakovrsne obleke najnov. mode

(od 50 K naprej) in vsakovrsne uniforme.

Bogata zaloga tu- in inoz. blaga in vseh predmetov, spadajočih v krojaško obrt.

Naročbe se izvršijo točno in se dostavljajo na dom

DELO SOLIDNO

Podpirajmo družbo sv. Cir. in Metoda!

Vrhu italijanskega in nemškega repertoira

VELIKA IZBERA

slovenskih in hrvatskih komadov

narodnih umetnikov.

Plačilo na mesečne

obroke

po najmodernejšem sistemu.

Mnogi, ki niso v stanu nabaviti si gramofon proti takojšnjemu plačilu, zamorejo na ta način priti do tega. Pridite si ogledat, da se pobotamo.

STABILIMENTO GRAF. TRIESTINO

Tržaški grafični zavod

— TRST —

Piazza della Borsa 13 I.

TELEFON 742

Groznje, rane in aretacije. — Natakak neke gostilne v ul. Pesce št. 1, Rudolf Besednjak iz Ribemburga, je par angleškim mornarjem zaračunal pivo nekoliko dražje. Nezaposlen mornar Alojz Ricotti se je silno razljutil radi tega opeharjenja svojih angleških kolegov. Grozil je kar s smrtjo. Besednjak je dal zato predvčeršnjem aretirati Ricottija. Besednjak sam je bil zvečer aretiran. Nastal je namreč med dninarjem Antonom Pertot in njim prepri priigri na kroglice. Udaril je Pertota tako močno po licu, da bo slednji moral bržkone izgubiti oko.

Koledar in vreme. — Danes: Amalija dev. Jutri: 6. Ned. po Bink. — Temperatura včeraj ob 2. uri pop. + 23° Cels. — Vreme včeraj: lepo, zvečer dež.

Vremenska napoved za Primorsko: — Semterja oblačno. Zmerni vetrovi, zmerna vročina.

Društvene vesti.

Pevsko društvo „Adrija“ v Barkovljah vabi gosp. pevovodjo, gg. pevce in pevke, da se gotovo udeležijo jutri v nedeljo dne 11. julija skupne pevske vaje, ki se bo vršila ob 2. uri popoldne. Ker ima društvo nastopiti na veselici „Narodne delavske organizacije“, naj nikdo ne manjka.

Odbor.

Vse p. n. odbornice in odbornike vseh tržaških in okoliških podružnic sv. C. in M. se uljudno prosi, da se gotovo udeležijo večeravnega sestanka, ki se vrši v nedeljo, dne 11. t. m. ob 10. uri dop. v sloven. šoli na Acquedotto št. 22 v II. nad.

Tržaško kolesarsko društvo „Balkan“ vabi vse svoje člane nedirkače, da se snidejo jutri, v nedeljo točno ob 1. in pol uri pred kavarno „Commercio“, kjer jim vodi dirke nekje mesto opazovalca. Takoj potem odidejo.

Gg. dirkače vabimo, da tekom danjšnega dneva plačajo vlogo ter se prijavijo pri društvenemu tajniku g. Celestinu Sirk ulica Carradori 10. — Kolesarski „Zdravo!“

Odbor.

Nar. delav. organizacija

vabi slavno občinstvo na

VESELICO

v prid ajdovskim štrajkovcem

ki jo priredi

jutri nedeljo dne 11. julija 1909

ob 5. uri popoldne

v „Narod. domu“ v Barkovljah.

Sveta dolžnost vsakega slovenskega delavca je, da se udeleži jutranje veselice ter s tem pokaže, da smo res vsi delavci ena družina in da sočutstvujemo z našimi tovariši v Ajdovščini.

ODBOR „N. D. O.“

Vesti iz Goriške.

Iz Orleka — Predsednik pevskega in bralnega društva „Draga“ vabi za dan dne 11. julija t. l. ob 5 uri popoldne vse člene v društveni prostor k občnemu zboru z običajnim dnevnim redom.

Kobarid, 7. junija 1909. — Na predvečer godu sv. Cirila in Metoda je priredilo tukajšnje čitalnično tamburaško društvo prav zabaven večer, se svojo izborna godbo v gostilni Janeza Miklavčič in sicer v korist Ciril-Metodove družbe. Na veselici smo nabrali 60 kron za imenovano družbo. Na godu sv. Ciril in Met. bil je trg v zastavah, prejšnji večer so goreli kresovi.

Svoječasno je bilo čitati, da radi pozne pomladi in hude burje, ki je bila o času cvetja vodnega drevja, kaže slabo za sadje; ali ravno nasprotno: v tem kraju obeta prav dobra letina na sadju, posebno na jabolkah.

Pridelek sene prve košnje je zaradi hude zime in pomladanske suše prav pičel in še tega se ne more radi trajajočega deževnega vremena sušiti, v hribih se nam obeta boljši pridelek. V nedeljo 4. t. m. smo ustanovili v Kobaridu za kobarški sodni okraj, „Narodno politično društvo“ s sedežem v Kobaridu. Predaval je naš rojak deželni poslanec gosp. Andrej Gabršček. V začasni odbor je izvoljenih 11 udov; predsednik je g. Fran Miklavčič, posetnik, trgovec in gostilničar v Kobaridu.

Soča je vled neprestanega dežja tako silno narastla, da je poplavlila obilo travnikov in odnesla na mnogih krajih seno. Na Prevalih pri Vipolzhah je odnesla vse seno in povzročila veliko škodo.

Letina kaže prav dobro, da le bi ne bilo toliko dežja, — posebno kaže dobro krompir.

Vesti iz Istre.

Podgrad v Istri. K. že opisani mižeriji na tukajšnji sodnji pri uradništvo naj ome-nim še ono slg. Sistemizirani sta dve meati definitivnih sodnih slug. Eden teh je odšel že pred enim letom o pokoj, drugi je jetni-čar. Vled velikanskega števila eksekucij je ta sluga odsoten večkrat po 4—5 dni, službo

jetničarja pa mora opravljati njegova soproga poleg petero bolnih otrok.

Umevno je, da so zapori radi obsežnega okraja vedno prenapoljeni, kar daje dosti opravila.

Nadalje ima občina pravico do ječe in stavlja v iste svoje odgnance, katerih tudi ni majhno število. Naj gospodje na višjih obla-stih pomislijo, je-li pri takšnem številu osebja možna točna vršitev službe?!! Do danes se sicer ni še pripetila nobena nez-goda, a če se dogodi, bo prekasno. — Le radovedni smo, na koga se bo zvrčala krivda.

Pred nekaterimi dnevi mi je bil dostav-ljen sodni odlok c. kr. okrajne sodnije v Go-rici. Našel sem na njem samoslovenski pečat, na naši sodnji pa bi ga zavtonj iskal, ker ga ni. Pač pa dobivaš na mnogih samoslo-venških sklepih samonemški (niti dvojezičen) pečat. Injto ukiub temu, da je izmed sto skle-pov morda le eden nemški, — ali pa še to-liko ne; vse drugo je slovensko oziroma hr-vatsko.

Razglaš deželne sodnije, nabiti na črni deski, so izključno italijanski, ko vendar ne najdeti v vsem našem okraju niti enega Ita-lijansa!! Čudim se-le, da se drugod pri ob-činah niso v tem oziru še storili potrebni koraki.

Tudi tukaj je treba začeti.

Konečno naj omenjam še to, da je naš okraj raztegnen od najoddaljenejših krajev do petdeset kilometrov — in da je pro-met jako otežkočena valed slabih komuni-kacij.

Pevsko bralno in godbeno društvo „Vo-larič“, v Ošarjih pri Kopru naznanja brat-skim društvam in občinstvu, da priredi svojo prvo narodno veselico dne 29. avgusta t. leta.

Že zdaj uljudno prosimo bližnja bratska društva, da bi nam pritekla na pomoč, da čimbolj utrdimo narodno zavest tu na naši mili Koperščini.

Domača jed. Iz 1 in pol kg. moka, 7 dkg raztopljene zabele „Ceres“ 2 jaja, 1/8 kg sladkorja, 1 in pol žlice janeža in 2 žlice v mlačnem mleku razmočenega kvasa zmesi se testo, ki mora dobro „vstati“.

To testo se potem zreže v tri podolga-ste dele, ki se spletejo v kito. Ista se potem ovije na plošči v obliko venca, pomaže z jaj-čevino ter potem speče.

MALI OGLASI : se računajo po 3 stot. besedo; mastno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina stane 40 stotink. Plača se takoj.

Proda se popolnoma nova hiša s 6 prostori, vodnjakom in 80 klastrov vrta blizu postaje Vrdela pri sv. Ivanu. Cena K 8.000. Več pove Inzeratni oddelek Edinosti. 1249

Iščem dečka za prenašanje mleka. Piazza Giam-battista Vico 8, mekarna od 7—8. (1252)

Lepa meblavana soba ali prazna odda se v naj-em, ulica Olmo 14, I. n., vrata 5. 1251

Neka gospa je zgubila v nedeljo pri po-staji tramvaja na Opčinah zlato zapetnico. Naprošen je dotičnik, ki jo je našel, da jo prinese v Upravništvo Edinosti, kjer dobi primerno nagrado. 1245

Soba meblavana se odda v najem za 16 Kron na mesec. Ulica Gaspare Gozzi št. 3 II. vrata 5. 1248

Letoviščniki pozor! V najem se odda od 30 K naprej 18 sob krasno meblovanih v restavraciji Karol Šiško v o. v. Hrpelje—Kozina, oddaljeno od kolo-dvora 10 minut. V isti restavraciji se toči pristen in priljubljen istrski teran po 56 stotink liter in ce-njeno pristno belo kapljico Černikalca. — Družine letoviščnikov bi imele po znižani ceni omenjeno vino kakor tudi kuhinjsko postrežbo z gorkimi in mrzlimi jedili. Za vsako obširno pojasnilo obrniti se je na g. Šiško v. o. v. Črnikal. Istra. 1191

Najkrasnejši izlet je v Loko pri Za-vrhu — železniška postaja Divača. Solidna in hitra postrežba. Tekoča voda. Kopališče. Krasna senca poleg reke. Na raz-polago je tudi več značnih sob za letoviščarje. Za-obilen obisk se priporoča lastnik IVAN DUJČ. (1196)

Kupujte „Narodni kolek“.

Naznanjam slavnemu občinstvu iz mesta in dežele, da sem prevzel do-broznano gostilno na Proseku „Pri Kavalinu“, pre-skrbljeno vsaki čas z gorkimi in mrzlimi jedili vsako-vrstnim vinom in teranom v buteljkah. Toliko za-gospodo kolikor za priproste ljudi. Za obilen obisk se priporoča udani Fran A d a m i č. 1242

Letoviščarjem. Lepa prostorna soba z lepim senčnatim vrtom odda se v najem z uporabo kuhinje ali hrane na go-stilni pri Kavalinu na Proseku. 1243

ALEKS. FRANC MAYER - TRST

„ŽGALNICA KAVE“

TELEFON 1743.

Najboljši vir za dobivanje pečene kave.

Zaloga tu- in inozem. vin, šprita, likerjev in razprodaja na debelo in drobno

Jakob Perhanc, Trst

Via della Acqua 6, nasproti Caffè Centrale

Velik izbor francoskega šampanjca, penecih de-zertnih italijanskih in avstro-ogrskih vin. Bordeaux Burgunder, renskih vin, Mosella in Chianti. Rum, konjak, razna žganja ter posebni pristni tropinovec alivovec in brinjevec. Izdelki I. vrste, došli iz do-tičnih krajev. Vsaka naročila se takoj izvrši. Raz-pošilja se po povzetju. — Ceniki na zahteva in franko. — Razprodaja od pol litra naprej.

Gostilna

„Alla Stella“

na trgu Goldoni in ul. G. Carducci 31.

Različna vina prve vrste

Marčno pivo in pivo Bock

(prve vrste)

Kuhinjo urejuje gospodinja sama

Svoji k svojim!

ZOBOZDRAVNIŠKI AMBULATORIJ

Dr. Viktor Bandel

Trst, ulica San Giovanni 7, I. nads.

9-1

3-6

„KLOBUČARNA“

G. Doplicher

Trst, Corso 34

Klobuki prvih tovarn.

Potne in športne kape po

zmernih cenah.

Umetni fotografični atelje

pri sv. Jakobu

ulica Rivo št. 42 (prtillože)

TRST.

Isvršuje vsako fotografično delo kakor tudi razglede posnetke, netranjostiloklav, por-celanaste, plošče za spomenike, itd. itd.

POSEBNOST

Povečanje vsakateri fotografije.

Radi udobnosti P. N. narednikov spre-jema naročila in jih izvršuje na domu ali zunaj mesta.

Odgojiteljica k 15-letni deklici se ta-koj sprejme. Zahteva se popolno znanje enega slovenskega ter fran-coskega jezika in glasovirja. Ponudbe pod „M. M. št. 1203“ na Inzeratni oddelek Edi-nosti. 1203

HOTEL pri Pošti v Kranjski gori na Gorenj-skem odda več sob s hrano v najem toliko posameznikom kolikor družinam. — Postrežba točna. Cene zmerne. 1220

Pozor! Naznanjam slavnemu občinstvu, pri-jateljcem in znancem ter posebno po-tovalcem in voznikom, da sem prevzel gostilno — „Obrt. konsumnega društva“ v Bazovici, katera razpolaga s senčnatim vrtom, igrami za kro-glice, blevom, lopo ter sobami za prenočišča. Točim izborna bela in črna vina ter pivo I. vrste. Gostilna je preskrbljena vsako uro z gorkimi in mrzlimi je-dili. Priporočam se za obilen obisk Ivan Treven, gostilničar. 958

Išče se sposobna oseba za točiti vino v vino-toču (spazio vini). Od litra po dogo-voru. Kaveja 400 kron. Naslov pri Inzeratnem od-deleku Edinosti. 1216

Josip Stofa mizarski mojster, Trst, ulica Belvedere št. 8, izvršuje vsakovrstna mizarska dela. 55

Išče se služkinja za gostilno. Oglasiti se je v Konsumnem društvu v Rojšanu. Voda je v hiši. 1244

Odlikov. tržaš. čevljarnica

„Calzoleria Triestina“

Trst, ulica Giosuè Carducci 21

— Za poletno sezono —

izbera : obuvala

iz črnega in barvanega usnja za gospode, gospe in dečke kakor tudi platnenih čevljev.

Zadnji uzorci, kroji in barve.

Delo solidno in natančno. — Jako zmerne cene.

Giulio Reddersen

TRST, ulica Giosuè Carducci št. 23

TELEFON št. 813

Kirurško orodje, ortopedični aparati, Modere, umetne roke in noge, berglje, klini pasi, elastični pasi in nogovce, elektroterapevtske priprave, aparati za inhalacije.

SKLADIŠČE potrebščin za kirurško in zdravilno uporabo. Potrebščine iz gum in nepredržnega blaga.

Veliki obrtniški zavod

Cosovel Giovanni

TRST

ulica Chiozza št. 32

Telefon 1990

Izvršuje vsakovrstna dela v železu in kovini po cenah, da se ni bati konkurence.

Pisalni stroj „MOYA“

z vidno pisavo in premenljivimi črkami je najboljši stroj, ki se prodaja po nizki ceni

Kron 250

Ceniki zastoj in poštnine prosto.

Pisati je na:

Glavno zastopstvo v Trstu

ulica Valdirivo št. 23, I.

Poskušnja boljša nego pouče

vanje

Poskušnja boljša nego pouče

vanje

vanje

vanje

vanje

vanje

vanje

vanje

vanje

vanje

vanje